

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ»**

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціалізація Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи інклюзивного навчання
Освітня програма	
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	Спеціальна освіта. Логопедія
Галузь знань	
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 4 год. Практичні заняття – 2 год. Семінарські заняття – 4 год. Самостійна робота – 80 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми інклюзивної освіти з метою соціалізації та здобуття освіти особами із особливими освітніми потребами.

Цілі:

- озброїти студентів основами теоретичних і практичних знань з інклюзії та сформувати професійні компетентності, що дозволятимуть реалізовувати супровід дітей із особливими освітніми потребами в закладах освіти та інклюзивно-ресурсних центрах;
- опанування студентами теоретико-методичними підходами, основними поняттями та термінологією;
- формування уявлень про законодавство, організацію та зміст інклюзивного навчання;
- допомога студентам в інтегруванні набутих знань із інших предметів;
- формування вмінь проектувати та застосовувати теоретичні та практичні знання задля розвитку гармонійної особисті дітей із ООП порушеннями відповідно до положень Закону України «Про освіту»;
- сприяння засвоєнню технологій інклюзивного навчання;
- формування потребу бути конкурентноспроможними фахівцями на ринку праці;
- спонукання студентів до самоосвіти і самовдосконалення шляхом здобуття неформальних та інформальних (у тому числі в дистанційній формі) видів освіти.

Компетентності:

Усвідомлення інклюзії як процесу та уміння інтегрувати знання отримані на медичних і психологічних предметах у процесі розробки практичних підходів до дітей із особливими освітніми потребами.

Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії.

Здатність реалізовувати новітні підходи у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами.

Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

Готовність використовувати інновації в роботі вчителя-логопеда в умовах інклюзивної освіти дітей із особливими освітніми потребами.

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

Знати сучасні теоретичні основи інклюзивної освіти, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітнього процесу в закладах з інклюзивним навчанням.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією з інклюзії та професійним дискурсом.

Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей із особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-розвиткову роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії.

Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.
 Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Поняття про інклюзію. Історія розвитку інклюзії	Предмет, об'єкт, мета та основні завдання курсу. Визначення та уточнення термінології. Розмежування понять інтеграція та інклюзія. Погляди вітчизняних науковців на проблему інклюзивної освіти. Еволюціонування підходів до розуміння відмінностей та інвалідності в історичній ретроспективі. Розвиток інклюзії у провідних країнах світу. Практика інклюзії у країнах Європи. Практика інклюзії у США та Канаді. Практика інклюзії у країнах ближнього зарубіжжя. Поступ інклюзивних процесів в Україні.	Підготуватись до дискусії на тему: «Роль засобів інформації та соціальних мереж у поширенні знань про інклюзивне навчання». Опрацювати статтю: Джуді Лупарт, Чарльз Веббер. «Шкільна реформа у Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл». Lupart, J., & Webber, C.F. (2002). Canadian schools in transition: Moving from dual education systems to inclusive schools. Exceptionality Education Canada, 12(2), 7-52 c.
2.	Тема 2. Міжнародне та українське законодавство і політика в галузі інклюзивної освіти.	Загальна характеристика системи освіти дітей із ООП в Україні. Міжнародні законодавчі акти, що сприяють впровадженню інклюзивної освіти (Саламанська декларація, конвенції ООН, документи ЮНЕСКО). Українська законодавча база: проблеми та перспективи.	Ознайомитись із нормативно-правовими актами що регламентують впровадження інклюзії в Україні. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» від 23.05.2017 № 2053-VIII.

		<p>Аналіз закону України „Про освіту” в площині інклюзії.</p> <p>Розгляд проблеми значення політики і законодавчої бази у реалізації інклюзивного навчання у формі „круглого столу”.</p>	
3.	<p>Тема 3.</p> <p>Діти з ООП в інклюзивному освітньому просторі</p>	<p>Характеристика порушень у розвитку та визначення освітніх потреб дітей як психолого-педагогічна проблема. Етіологія, патогенез та симптоматика психофізичних порушень згідно з діючою в чинному законодавстві медичною моделлю класифікації. Соціальна модель класифікації дітей із особливими освітніми потребами. Сутність Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я (МКФ) та можливості застосування її в інклюзії. Необхідний навчально-методичний та технічний інструментарій для забезпечення якісного супроводу дітей із ООП в ЗЗСО на основі особистісно зорієнтованого підходу.</p>	<p>Колупаєва А.А.</p> <p>Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. К.: Педагогічна думка, 458 с.</p>
4.	<p>Тема 4.</p> <p>Психолого-педагогічні технології</p>	<p>Технології складання і реалізації ІПР, адаптації та модифікації навчально-методичного</p>	<p>Підготуватись до лабораторного заняття.</p> <p>Організаційно-методичні засади діяльності</p>

	інклюзивного навчання.	забезпечення, диференційованого викладання, спільного викладання, безоціночного оцінювання (метод портфоліо, метод індивідуальних анкет), моніторингових і саомоніторингових (SWOT-аналіз, «Індекс Інклюзії»), арттерапевтичних, антибулінгових, коучингово-фасилітативних, класного менеджменту, навчання внутрішньошкільних команд.	інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. За заг. ред. М. А. Порошенко та ін. – Київ : 2018. – 252 с. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. Матеріали. Укладач – Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 70 с.
5.	Лабораторне заняття. Тема 5. Організація діяльності команди психолого-педагогічного супроводу в інклюзивному освітньому просторі.	Сутність командної роботи. Мульти- та міждисциплінарний підходи в інклюзії. Склад та діяльність команди психолого-педагогічного супроводу ЗЗСО. Алгоритми співпраці з ІРЦ, НРЦ, позашкільними закладами освіти, неурядовими організаціями. Батьки дітей із ООП, як повноцінні члени команди супроводу: права та обов'язки. Ефективне проведення засідань команди психолого-педагогічного супроводу.	

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське заняття	20
Самостійна робота	10
Лабораторне заняття	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції		5			5													10
Семінарські з-тя				10			10											20
Самостійна р-та														10				10
Практичне заняття																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь																	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <p>Вакарчук І. Про інклюзивне навчання. Практика управління закладами освіти. 2009. № 10. С. 4 – 8.</p> <p>Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: від інтегрування у школі – до інтегрування у суспільство. Формування готовності педагогічних працівників до роботи з дітьми з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання : тематичний збірник праць. Упоряд. А. А. Волосюк, Н. А. Басараба, С. С. Козловська; за заг. ред. А. О. Лавренчука. Рівне: РОІШПО, 2014. 5–14 с.</p> <p>Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К. : «Самміт –Книга», 2009. 272 с.</p> <p>Ленів З. П. Особливості реалізації інклюзії та відповідних фахівців: проблеми, досвід, перспективи. Науковий часопис НПУ ім. М. П.</p>	

Драгоманова: зб. наук. пр. За ред. В. М. Синьова. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. № 29, 2015. 119–125 с.

Лорман Т. Сім стовпів підтримки інклюзивної освіти. Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання. 2010. № 3. с.3-11.

Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. За заг. Ред. Колупаєвої А.А. К.: «А. С. К.», 2012. 307 с.

Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання: Наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189.

Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 роки: Наказ МОН України від 11.11.2009 р. № 855. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/4828.

Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

Чупахіна С. Формування професіоналізму майбутнього педагога в умовах інклюзивної освіти. Освітній простір України. Івано–Франківськ. Вип. 6., 2015. 99–105 с.

Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 248 с.

Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса
Викладач (і) Гостьові лектори	Ленів Зоряна Павлівна
Контактна інформація викладача	lzoryana@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	+ 3 б.
Пропуски занять (відпрацювання)	Реферат
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	- 2 б.
Невідповідна поведінка під час заняття	- 3 б.

Додаткові бали	За ініціативність і пошук додаткових матеріалів + 5 б.
Неформальна освіта	Можливість зарахування сертифікатів майстер-класів і тренінгів.

Викладач – доц. Ленів З. П.